

HANGYÁ

Szövetkezeti erkölcs és üzleti erkölcs.

Az a körülmény, hogy a szövetkezeti bolt és a kereskedő bolija között a szakszerűség azonos szempontjai miatt külső látszatra alig fedezhető fel lényeges különbség sok félreértésre és tévedésre ad okot és nehezzé teszi a szövetkezeti cél és eszme igazi tisztáztatását és értelmezését és felfogását idegenek előtt, sőt olyanok előtt is, akik a szövetkezeti munkálkodás terén még kezdők.

Gyakran találkozunk levelekben, jegyzőkönyvekben, javaslatokban olyan szempontokkal, indokolásokkal vagy tervekkel, melyek „üzleti” szempontból egészen helyesek, szövetkezeti szempontokból mérlegelve azonban őket, ellenkeznek a tagok és az intézmény igazi érdekei céljával.

Leggyakoribb esetek közé tartozik például, hogy egy-egy szövetkezet olyan áruk vételével és oly mértékben akar foglalkozni, amit a tagok fogyasztó képessége, a szövetkezet anyagi ereje vagy erkölcsi feladata semmiképp sem indokol, csupán az az esetleges kilátás, hogy a szövetkezeteknek egy haszonhajtó konjunkturális alkalmi üzletpolitikából valamelyes anyagi előnye származhatik. Az ilyen üzleti ötések kalkulálásánál azonban rendszeresen nem számolnak a kockázattal, vagyis az ügylet sikertelenségével és a szövetkezeti forgó tőke szerény és közérdekű szerepével és tulajdonképpeni céljával, mely nem bír meg és nem tudja viselni a haszonhajtó üzletpolitikától elmaradhatatlan kockázatot. A szövetkezet tőkének tehát a legegészségesebb szükségletek kielégítésére, a tagok tényleges arszükségleteinek beszerzésére szabad csak szorítkozni, mert a szövetkezet cél az, hogy a tag a megbízható áru beszerzés és a tag vásárlások feleslegéből jusson anyagi előnyökhöz, nem pedig idegen nem tagok számára is közvetített alkalmi ügyletekből.

Főként a kis taglétszámú szövetkezet az, amely nem képes ezt a célt megközelíteni éppen amiatt, mert ha kizárólag a tagok szükségleteinek fedezetére támaszkodna csak, működésének költségeit sem tudná fedezni.

A szövetkezeti erkölcs és cél kívánja és követeli meg tehát minden szövetkezettől, hogy az összes vásárlóit közérdekű tevékenységéhez hozzá is lancolja és őket tagoknak megnyerje, illetve a szövetkezetbe való belépésre felszólítsa és így a szövetkezeti erkölcs szempontjait az üzleti erkölcs szempontjaival szemben a fejlődés folyamata alatt mindinkább fejlessze.

Lépten-nyomon lehet hallani olyanoktól, kik kevés szövetkezeti érzékkel bírnak az összehasonlítást a kereskedő és a szövetkezet tevékenységei között, igen sokszor a kereskedő ügyességéek, vagyonszerző képességének, mozgékonyosságának nagyhangú dicséretével, a szövetkezet éhjel-

lenségének hangoztatásával. Az ember szinte éri a falusi konkurens szívfájdalmait és aggodalmait, amellyel a fogyasztók érdekében a vonat ablakokon élete kockáztatásával be és ki mászkál a nagy zsufoltóság miatt, csak hogy a nélkülöző közönség helyzetén ösztönül és szerény munkadíj ellenében könnyítse. Vajjon mi lenne ebből a nagy önfeláldozásból, ha úgy mint szövetkezeti vezetőink azt teszik, külön hivatás súlyos kötelességein kívül és teljesen önzetlenül a nép állandó kritikájának kitéve a szerény szövetkezeti tőkével kellene vegesse nyaktörő produkcióit.

Itt a megmérhetetlen mélység, amely elválasztja az üzletet a szövetkezettől. Üzlet? A cél minél magasabb és gyakoribb haszonszerzés a vevők terhére, egy ember, a kereskedő javára Szövetkezet? a cél minél olcsóbb, tehát alacsonyabb haszonnal való, a tagok ellenőrzése alá helyezett kielégítése a tagoknak, a vevők anyagi előnyére és az összes tagok javára elszámolandó többlettel, illetve üzleti felesleggel.

Ez a különbség a szövetkezet és minden más társas-üzlet között (résztvénytársaság betéti stb.) Ezért kell mindig szigorúan különbséget tenni ahól arra mód és alkalom nyílik a szövetkezet és más kereskedelmi társaság között. Helyt len tehát ebből a szempontból a „kereskedelmi társaság” címen emlegetni a szövetkezetet, bár a kereskedelmi törvény is e címet alatt tárgyalja a szövetkezetet. Helytelen akkor, amikor a szövetkezetnek csak „részjegyei” „üzletrészei” és „tagjai” lehetnek a szövetkezet „részvényeiről” „részvényeséről” beszélni. Holott a differencia oly nagy az erkölcsi célok tekintetében, hogy ez a felületes összetévesztés és a fogalmak ilyen összezavarása valósággal könnyelműségnek minősíthető ha az egy szövetkezeti ember követi el.

A beváltási többletösszege igazolása.

A Bukarestből visszatért főszervezőnk a Banca Națională-nál arról értesült, hogy a korona becserelésénél beadott olyan összegek eredetét, amelyek a 40%-os levonáson felül megvisszatartottak a szeptemberi beváltásnál, igazolandók. Az igazolásnak meg kell történnie a 40%-os bonok beváltása előtt. Főtitkárunk értesítése szerint legutóbbi terminus február 10-ike volt, amikor a bonok beváltását kezdték. Minthogy azonban e terminus február 20-ára kitolatott, a fent vázolt többletek igazoltatásának terminusa is minden valószínűség szerint február 20-ig kitolatik.

Kérjük tehát szövetkezeteinket, a határidőben, hogy a 40%-on felüli összegek eredetét igazoltatására hiteles pénzárkönyvükkel annál a pénzbeváltó hivatalnál február 20-ika előtt okvetlenül jelentkezzenek, amelynél a pénzüket becserelésre beadták.

A korona becsereléséről.

Felkérjük azon szövetkezeteinket, melyek a korona becserelése alkalmával bármilyen ok miatt készpénzeiket nem tudták becserelésre az illetékes beváltó hivatalnak benyújtani, hogy jelentsék be külön levélben ezt a körülményt nagyenyedi központunknak.

E jellemésben részletesen le kell írni: 1. hogy milyen okból maradt el a korona összegek benyújtása, 2. mekkora a be nem cserélt összeg, 3. kervényezt-e a szövetkezet az összegek becserelését és kinél? Ezeket az adatokat szövetkezeteinktől össze fogjuk gyűjteni, hogy készen álljanak központunkban arra az esetre, ha a becserelés érdekében kilátásunk lesz valamelyes intézkedést tenni, vagy kérelmezni. A becserelés tekintetében mi is támogatására óhajtunk lenni a kárral fenyegetett szövetkezetnek. Az összegek becserelését azonban a jövőre is szorgalmazniuk kell a szövetkezeteknek is és különösen figyelemmel kell kísérniük, hogy igaz-e a lapoknak azon értesítése, mely szerint a gazdák be nem cserélt korona összegeinek beváltására közeljövőben új határnapot fognak kiűzni. E határnap iránt a pénzbeváltó hivataloknál, a jegyzőségeknél és adóhivataloknál alkalmilag sűrűn kell érdeklődni. Ugyszintén állandóan figyelemmel kísérendők a 40%-os bonok beváltásáról szóló hírek is, hogy esetleg a közeljövőben megtörténő beváltásról már idejében tájékozódva legyenek a szövetkezetek. Tudomásunk szerint a beváltás határideje február 11-ére tűzött ki, ami újabban 20-ikára elhalasztatott.

A központ közleményei.

A levélzés a megrendelésekre több szövetkezetünk nem fordít kellő gondot, holott az ügyek gyors elintézésének, lényeges kelleke, a levelek és megrendelések bizonyos általános szabályok betartásával intézessenek. Gyakran előfordu, hogy olyan levelek és megrendelések érkeznek központunkhoz szövetkezeteinktől, melyek sem aláírva, sem a cégbélyegzővel ellátva nincsenek. Ilyen esetekben kényes és nehéz kérdés a központ részéről annak elbírálása, hogy vajjon az illető levelet vagy megrendelést arra jogosított egyén írt-e a központhoz és érdemleges intézkedése előtt rendszert megrendelése az ilyen levelet, vagy megrendelést. Természetes, hogy ez csak késelteti az ügyek gyors elintézését és sokszor valósággal megnehezíti azt. Kérjük tehát szövetkezeteinket, leveleiknek mindig figyelemmel levelezésüknél arra, hogy a leveleken, vagy a megrendeléseken mindenkor rajta legyen a szövetkezet bélyegzője és a levelezésre felfogóított egyénnek az aláírása.

Továbbá gyakran nehézséget okoz az a körülmény is, hogy a levelek másolatát küldik meg a központhoz, melyeket a rossz indigó-másolópapír miatt nem lehet elolvasni és a levél

HIRDETÉSEK.

pontos tartalmának megismerhetése végett kénytelen a központ megreklamálni a levelet a szövetkezetenél. Ez okból beálló idővesztésért elkövetésére végett kérjük szövetkezeteinket, hogy úgy a központtal, mint más feltekkel való levelezéseknél, *szóval magától az eredeti levelet küldjék el, saját részükre pedig a másolatot tartásuk vissza.*

Azon esetben pedig, hogy ha a szövetkezet levelében terminushoz kötött intézkedést óhajt, ilyen leveleit mindenkor kellő időben, *legalább 10-12 nappal előbb* intézze a központhoz, mert a mai nehéz postaforgalom mellett több napot vesz igénybe a levelek küldése és csak a jóval későbbre intézett levélre várhat a szövetkezet kellő időben intézkedést.

A legtöbb, a központhoz intézett levél elintézése a fentiekén kívül azért is késik, mert a levélben különböző ügyek vannak együtt, gyakran minden csoportosítás nélkül és így több napba is beletelik, míg az egyes ügyekben a központ különböző osztályai intézkedhetnek. Meggyorsítja az egyes osztályok munkáját, ha szövetkezeteink a levelek fogalmazásánál, bizonyos sorrendet tartanak s a különböző természetű ügyeket széttagolva és nem minden rendszer nélkül közlik a központtal. Így az ügyvitelre vonatkozó dolgokat az ellenőri osztály részére összefoglalva külön fejezetben, ugyancsak külön csoportosítva az áruügyeket, külön a biztosítást illető és külön az egyéb természetű ügyeket, új bekezdésben írják leveleikben szövetkezeteink, mert ezen csoportosítás nagyban meggyorsítja az ügyek elintézését. Kérjük ezen tanácsainkat szem előtt tartani.

Ügyvezetés. A dohány, bélyeg, sóárusítási és italmérségi engedéllyel bíró szövetkezetek üzletvezetőinek épp úgy, mint a multban, nagykorúságukat, illetőségüket és állampolgárságukat igazoló bizonyítvánnyal kell rendelkezniök és ezeket újra be kell mutatniok. Felkérjük a fenti engedéllyel rendelkező szövetkezetek ügyvezetőit, hogy a község előjáróságától a fenti bizonyítványokat szerezzék be és az illetékes pénzügyigazgatósághoz terjesszék be.

Felhívjuk azon üzletvezetőket, akik óvadékokat, vagy annak egy részét annakidején a központba küldötték be, jelentsék azt hozzánk, hogy azok áttétele iránt intézkedhessünk. Bejelentendő az összeg s a beküldés ideje is.

A Sepsiszentgyörgy, Barót, Alsórákos, Székelyudvarhely, Fogaras és Kézdivásárhely áruelosztó gócpontokhoz tartozó szövetkezeteink tudomására hozzuk, hogy a gócpontokhoz indított csoport kocskiban az illető szövetkezetek közgyűlési iratait is kiküldöttük. Azokat a szövetkezetek a fenti elosztó szövetkezetektől alkalmilag átvehetik.

Kerti és virágmagvakra vonatkozó megrendeléseknél elegendő, ha szövetkezeteink a „Hangya” lap ez évi 2-ik számában közzétett árjegyzékünk alapján csak a rendelendő mag sorszámára és a kívánt mennyiségre hivatkoznak, a magoknak részletes megnevezése felesleges. A nagyváradai kirendeltségünkhöz tartozó szövetkezetek ezen megrendelésüket is közvetlen a kirendeltséghez küldjék.

Borfogyasztási adók. Közöljük szövetkezeteinkkel, hogy központunk az általa szállított bor és egyéb szeszes italok eladása után járó mindennemű illetéket és fogyasztási adót lefizette és azok az eladási árban bennfoglaltak. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a bor literenkénti 1 lei fogyasztási adója szintén központunk által lefizettetett, melyet a pénzügyigazgatóság által kiállított bárca is igazol. Minden szállításnál a borküldeményünkről szóló fuvarlevélhez a bárca is csatoljuk, mellyel szövetkezeteink a pénzügyi hatóság előtt igazolhatják, hogy a fogyasztás utáni adó már a Hangya által leróvatott.

Üres edényeinket kérjük küldjék vissza szövetkezeteink központunknak az áruelosztó szövetkezetek útján.

Erdőcsinádi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi március 6-án d. u. 1 órakor a ref. iskola helyiségében 1920. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. paragrafusa értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés március hó 20. napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 158, üzletrészeinek száma pedig 1099 volt. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Erdőcsinád, 1921. január 20-án. *Az igazgatóság.*

Szucsági fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi március 29-én d. u. 4. órakor a község házában 1920. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. paragrafusa értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés április hó 17. napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év dec. 31-én a tagok száma 242, üzletrészeinek száma pedig 311 volt. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Szucság, 1921. január 12-én. *Az igazgatóság.*

Gyergyóujfalui fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi március 6-án d. u. 2 órakor a község házában 1920. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. paragrafusa értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés március hó 13-napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 504, üzletrészeinek száma pedig 1211 volt. Kilépett 15 tag, 15 üzletrésszel. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségbe kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Gyergyóujfalui, 1920. december 31-én. *Az igazgatóság.*

Székelykocsárd és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi március hó 6-án délután 3 órakor a szövetkezet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok csekély száma miatt a közgyűlés határozatképtelen lenne, úgy az március 20-án délután 3 órakor tartatik meg, mely tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az alapszabályok 12, 27 és 32-ik paragrafusainak módosítása. 2. Az igazgatóság kiegészítése. 3. Esetleges indítványok. Székelykocsárd, 1921. január 24. *Az igazgatóság.*

Sáromberkel fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi március hó 13-án délután 2 és 3 órakor az állami iskola helyiségében 1919. és 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés márc. hó 27-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1919. év december 31-én a tagok száma 161, üzletrészeinek száma pedig 956 volt: az év folyamán belépett egy tag 13 üzletrésszel. 1920. év december 31-én a tagok száma 161, üzletrészeinek száma pedig 956 volt. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Sáromberke, 1921. jan. 16. *Az igazgatóság.*

Toldalag és vidéke „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi március hó 13-án délután 2 órakor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés márc. hó 27-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1919. év december 31-én a tagok száma 161, üzletrészeinek száma pedig 956 volt: az év folyamán belépett egy tag 13 üzletrésszel. 1920. év december 31-én a tagok száma 161, üzletrészeinek száma pedig 956 volt. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Sáromberke, 1921. jan. 16. *Az igazgatóság.*

Alsóhája és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi március hó 13-án délután 3 órakor az olvasó egyesület földszinti termében 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik paragrafusa értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés március hó 20-án tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1919. év december 31-én a tagok száma 275, üzletrészeinek száma pedig 1398 volt; az év folyamán belépett 6 tag 30 üzletrésszel, kilépett 6 tag 22 üzletrésszel, régi tagok 21 új üzletrészt jegyeztek. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Alsóhája, 1921. január hó 18-án. *Az igazgatóság.*

A mellékletet szerkesztli:
DR. HARMATH JÁNOS.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED.

Kiadó:

TÖRÖK BALINT

az E. O. E. titkára.

Megjelenik hetenként.